

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 13600
Tarih : 14.07.2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 14/07/2021 16:26
Sayı: E-120.10-
0845137

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

13 Temmuz 1930'da Van'ın Erciş ilçesinde yaşanan Zilan Katliamı tarihimizin en büyük trajedilerinden biridir. 1926 yılında Ağrı ve çevresinde başlayan isyanlar şiddetle bastırılırken Erciş'te isyana katılıp katılmadığına bakılmadan çoluk çocuk, genç yaşlı, kadın erkek on binlerce insan katledilmiştir. Van Erciş ilçesi sınırlarında yer alan Zilan Deresi'nde bölge halkına karşı gerçekleştirilen, insanlık dışı uygulamaların ve Zilan Deresi bölgesinde yapılan HES inşaatının açığa çıkaracağı tarihi, kültürel ve doğal zararların incelenmesi, gerekli tedbirlerin alınması, devam eden mağduriyetlerin telafi edilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Dirayet Dilan TAŞDEMİR

Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

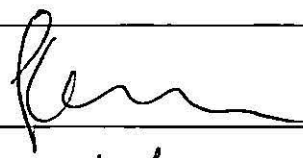
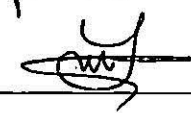
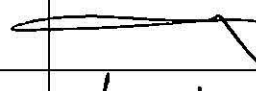
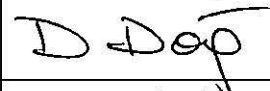
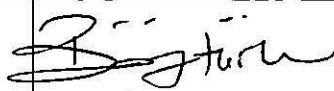
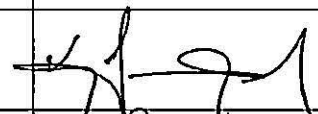
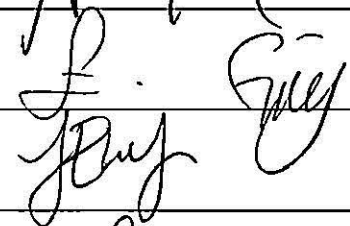
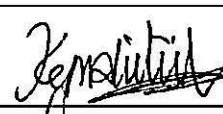
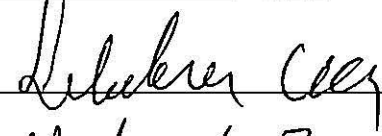
Van'ın Erciş ilçesine bağlı Zilan Deresi'nde 13 Temmuz 1930'da binlerce Kürt'ün hayatını kaybettiği katliamın üzerinden 90 yıl geçti. Zilan Katliamı. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana süregelen, Kürt halkına karşı yürütülen inkâr politikaları, taleplerine karşı uygulanan şiddet, baskı ve zor yöntemlerinin sonuçlarından biridir. Bu katliamda Anne karnındaki bebekten en yaşlısına kadar on binlerce insan öldürülmüştür. Katliamda insanlığın en ağır suçları işlendi. 16 Temmuz 1930 tarihli Cumhuriyet gazetesine göre 15 bin kişi, bizzat Ağrı Dağı ayaklanmasında da yer alan Kürt yazar Hesên Hışyar Serdi'ye göre, Ademan, Sipkan, Zilan ve Hesenan aşiretlerden oluşan 18 köyden 47 bin kişi, Ermeni araştırmacı Garo Sasuni'e göre, 5.000 kadın, çocuk ve yaşlı öldürülmüştür. 44 köy yakılmıştır. Türk Ordusu katliamda, iki kolordu (7. Kolordu ve 9. Kolordu) ve 80 uçaktan oluşan hava gücü kullanmıştır.

Zilan deresinin günlerce kan aktığı bu katliamın ardından hayatta kalabilenler zorunlu göçe tabi tutulmuş, mal ve mülklerine el konulmuştur. Dönemin iktidarı, bu büyük insanlık trajedisinin asker, korucu, milis ve sivil faillerinin bu suçlardan ceza almasını önlemek için kanunlar çıkarmış ve sonraki yıllarda yaşanan katliamların yolunu açmıştır. Onlarca yıl yasak bölge ilan edilen Zilan'da bugün de acılar tazeliğini korumaktadır. Çünkü katliamın dehşeti hâlâ insanlar tarafından anlatılmakta ve yeni nesiller bu trajedinin hikâyeleriyle büyümektedir.

Yapılan bu katliamın üstünü örtmek, yaşanan katliamı, hafızalardan silmek ve buraya ait ekolojik hafıza da yok etmek amacıyla Zilan deresinde 2014 yılında yapılması planlanan Hidroelektrik Santrali (HES) çalışmaları Damştay'm durdurma kararına rağmen yeniden başlatılmıştır. Zilan Deresi'nin bitki örtüsü çeşitliliği ve hayvan popülasyonu gibi maddi değerinin yanında on binlerce insanın katledildiği bir anıtsal değer niteliğindedir. Bu bölgenin özellikle korunması gerekirken HES projelerinin uygulanması bu katliamı hafızalardan silmeyecektir.

Dolayısıyla ülkemizin geçmişinde yaşananların kapsamlı bir şekilde araştırılması, Zilan Deresi bölgesinde yapılan HES inşaatının açığa çıkaracağı tarihi, kültürel ve doğal zararların incelenmesi ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla bir yüzleşme ve hakikat komisyonunun kurulması gerekmektedir. Zilan Katliamı hakkında gerekli araştırmaların yapılarak kamuoyunun bilgilendirilmesi ve süregelen mağduriyetlerin telafi edilmesi amacıyla Meclis araştırması açılması elzemdir.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
3	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
4	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
5	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
6	MURAT SARISAÇ	VAN	
7	SAİT DEDE	HAKKARİ	
8	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
9	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
11	OYA ERSOY	İSTANBUL	
12	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
13	PERO DUNDAR	MARDİN	
15	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
16	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
17	FELEKNAS UCA	BATMAN	
18	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
19	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
20	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	